

Naar een duurzaam Nederland

Gemeenten, provincies
& waterschappen
 presenteren:
**Investeringsagenda
voor Kabinetsformatie
2017**

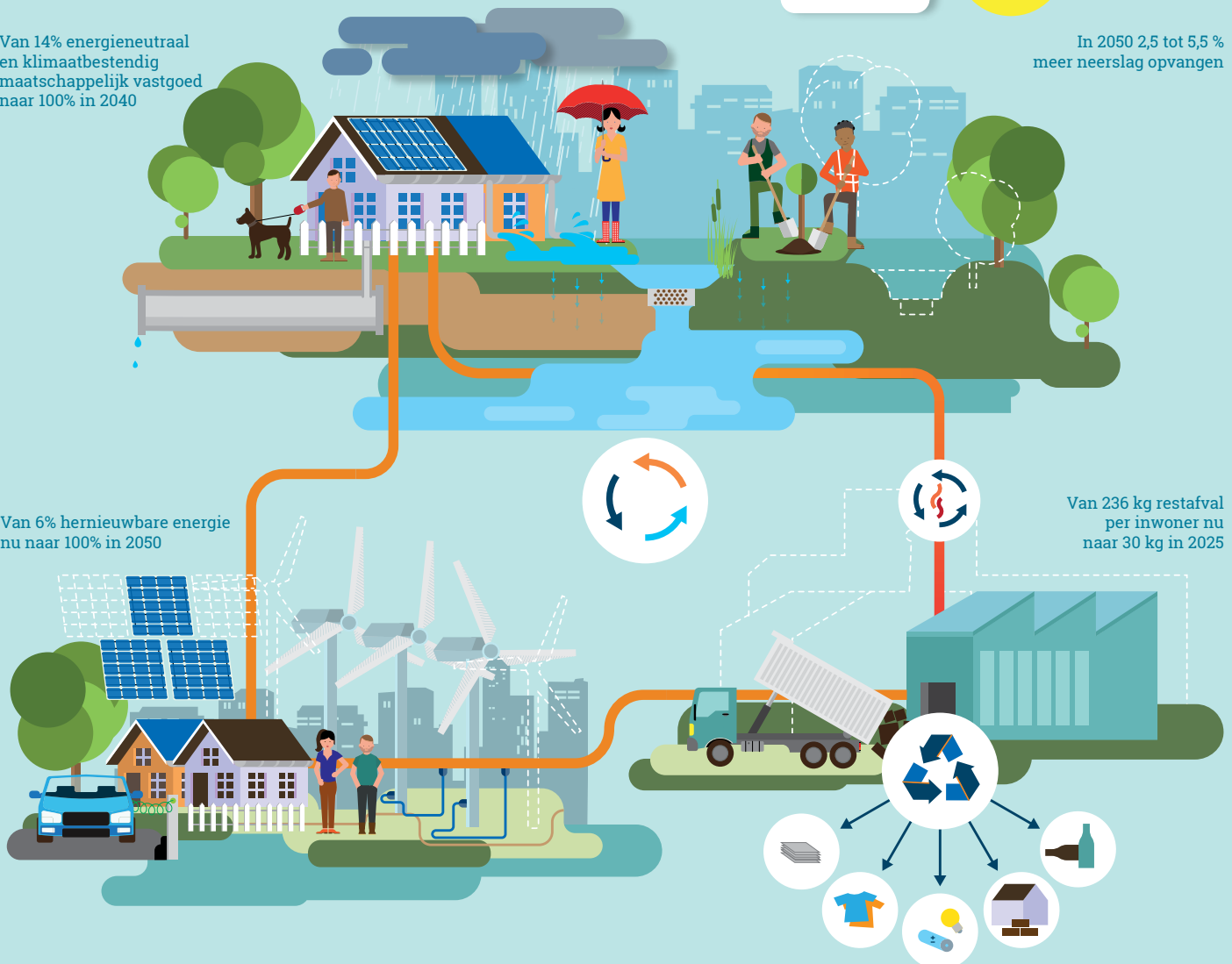
Om Nederland toekomstbestendig te houden gaat onze leefomgeving ingrijpend veranderen. Gemeenten, provincies en waterschappen slaan de handen ineen om Nederland energieneutraal, klimaatbestendig en circulair te maken. We nodigen het Rijk, bedrijven, organisaties en burgers uit om mee te doen. Samen investeren we in de realisatie van de energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie.

Van 14% energieneutraal en klimaatbestendig maatschappelijk vastgoed naar 100% in 2040

In 2050 2,5 tot 5,5 % meer neerslag opvangen

Van 6% hernieuwbare energie nu naar 100% in 2050

Van 236 kg restafval per inwoner nu naar 30 kg in 2025

Wat is er nodig?

Lokaal en regionaal maatwerk; oplossingen die ook bijdragen aan de economie, mobiliteit, openbare ruimte en woningbouw.

Samenwerking tussen overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijven en inwoners.

Lokale en regionale uitvoeringskracht om te komen tot een effectieve aanpak.

Beoogd Resultaat

Versnellen van de energietransitie in een gezamenlijk Nationaal Programma

- Realiseren van energiebesparende en alternatieve warmtevoorziening in de gebouwde omgeving
- Opwekken en inpassen van duurzame energie
- Realiseren van CO₂-arme mobiliteit, industrie en landbouw

Versneld maatregelen nemen voor klimaatadaptatie ter voorkoming van schade

- Klimaatbestendig inrichten, bouwen en beheren
- Stimuleren van klimaatadaptatie door burgers en bedrijven
- Afremmen van en aanpassen aan bodemdaling

Investeren in de transitie naar een circulaire economie

- Realiseren van een circulaire economie

Inzet gemeenten, provincies & waterschappen

Langjarig commitment aan samenwerking en kennisontwikkeling

- Regionale energie-, klimaatadaptatie- en grondstofstrategieën en uitvoeringsprogramma's met bedrijven en burgerinitiatieven
- Uitvoeren pilots aardgasvrije wijken

Aanpassen van regels en inzet bevoegdheden

- Duurzame energieopwekking ruimtelijk goed inpassen in het landschap
- Keuzes uit regionale energie- en klimaatadaptatiestrategieën verankeren in omgevingsplannen
- Voorlichten over en handhaven van verplichting tot het nemen van energiebesparende maatregelen
- Als launching customer stimuleren van circulair bouwen

Zelf investeren en faciliteren private investeringen

- Gemeenten, provincies en waterschappen zetten jaarlijks €28 miljard aan investeringen en inkoop energieneutraal, klimaatrobuust en circulair in
- Maatschappelijk vastgoed energieneutraal en klimaatbestendig
- Duurzame energieopwekking op eigen terreinen
- Versneld investeren in klimaatadaptatie-maatregelen in de bebouwde omgeving en het regionale watersysteem
- Grondstoffen terugwinnen uit afval en afvalwater
- Investeren in de regionale economie om innovaties rond energiebesparing, duurzame energieopwekking en circulair productontwerp te stimuleren
- Waterschappen als sector energieneutraal in 2025

Gevraagde inzet van het Rijk:

Langjarig commitment aan samenwerking en kennisontwikkeling

- in een gezamenlijk Nationaal Programma Energietransitie met een krachtige en verbindende regie

Zelf investeren en faciliteren private investeringen

- Energietransitiefonds instellen voor co-financiering van duurzaamheidsprojecten met onrendabele top zoals bij herstructurering en emissieloos (openbaar) vervoer
- Extra investeringsmiddelen aan Deltafonds toevoegen voor klimaatadaptatie-maatregelen in het regionale watersysteem en de bebouwde omgeving
- Ondersteunen van de ontwikkeling van regionale grondstofstrategieën en transitieprogramma's

Aanpassen regels en inzet bevoegdheden

- Aanscherpen voorschriften voor energieneutraal, klimaatbestendig en circulair bouwen
- Afschaffen gasaansluitplicht en invoeren van een warmterecht
- Beheerders van warmte-, gas- en elektriciteitsnetten krijgen mogelijkheid om netwerken aan te passen
- Wegnemen van belemmeringen in wet- en regelgeving die opwekking van duurzame energie door de waterschappen in de weg staan
- Afbouwen energiegrootverbruikerskorting, belasten van gebruik primaire grondstoffen, differentiatiemogelijkheden bieden in WOZ
- Beëindigen afvalstatus waardevolle grondstoffen en bieden van experimenteerterruimte
- Aanscherpen van het Europese emissiehandel systeem waardoor CO₂ uitstoot duurder wordt en duurzame energie gestimuleerd